ང་ཚོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ཀྱིས་ ༡༩༥༩ ལོ་འི་

གསུམ་བཅུའི་དོན་རྐྱེན་སྐོར་རྫུན་གླེང

ཡང་སྐྱར་བྱེད་དགོས་དོན་

གང་ཡིན་ནམ།།

༄༅། །ང་ཚོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ཉིད་སྡུག་གཙུབ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བའི་རྒྱ་དམར་འོག་གནས་ཡོད་པས། རྒྱ་དམར་གྱི་འདོད་པ་ལྟར་མ་
བཤད་ཀ་མེད་བྱུང་ཡོད་ཤག་རེད། དཔེར་ན་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་བཅུ་
བདུན་ཡང་བཙན་དབང་འོག་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་རེད།

སྔོན་བརྗོད།

༄༅། །ཉེ་ཆར་པེ་ཅིང་ནས་ང་ཚོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ཀྱི་མགྲིན་པ་བརྒྱུད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་དོན་རྐྱེན་ཟེར་བ་རྫུན་གླེང་ཡང་ཡང་བྱས་འདུག་པ་དེར། དེ་སྔ་གཞུང་ཞབས་རྩེ་དྲུང་དང་དེང་སྐབས་ཞབས་ཞུ་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་བྱམས་པ་བསྟན་འཛིན་ལགས་ནས་སྤྱི་དོན་འགན་འཁུར་ཆེན་པོས་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དུས་བབ་གནས་ཚུལ་དངོས་དང་། འབྲེལ་ཡོད་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁག་བཅས་གཞིར་བཟུང་སྙེ་དྲང་པོའི་ལམ་ནས་གནད་ལ་འཁེལ་བའི་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་འདུག་པ་འདིས་ད་ཡོད་ན་གཞོན་རྣམས་ཀྱི་བློ་མིག་གསལ་དུ་བཏང་བ་མ་ཟད། ཕྱི་རབས་རྣམས་ལའང་རྟོག་འཛིང་ཆེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཀའ་གནད་ལྷུག་པར་གྲོལ་བའི་སྐྱེས་བཟང་ཞིག་བཞག་པར་བརྟེན་འདི་ནས་རྩོམ་པ་པོར་ལེགས་སོ་དང་བཅས་དཔར་དུ་བསྐྲུན་ཏེ་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པ་ཡིན། བོད་གཞུང་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༥ ལ།།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་བོད་རྒྱའི་དབར་དྲག་པོའི་འཐབ་འཁྲུག།

བྱུང་བའི་གློ་བུར་རྐྱེན་ཙ་ཛ་སྔོད་རྒྱ་དམག་དཔོན་རིགས་ནས་“གོང་ས་”སྐྱབས་

མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་དང་། བཀའ་བློན་རྣམ་པ་སོགས་བོད་ཀྱི་གནད་

ཡོད་ཁག་གཅིག་བོད་དམག་ཁྲུལ་ཁང་ཟེར་བར་གཟིགས་སྐོར་གདན་འདྲེན་ཞུ་

བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ནག་ཏུ་བཙན་འཁྲིད་ཞུ་རྒྱུའི་ངན་འཆར་བརྩམས་

པ་ལས་བྱུང་བ་དུས་དེ་ནས་ད་བར་ལོ་ང་སུམ་ཅུ་སོང་རིང་བོད་མི་ཚང་མའི་

སེམས་ནང་རྗོ་ལ་རི་མོ་བྲིས་པ་ལྟར་གསལ་པོར་གནས་ཡོད་པས་སུས་ཀྱང་སྐྱར་

གླེང་བྱེད་མཁན་མེད། ཡ་མཚན་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ཟླ་ ༣

ཚེས་ ༩ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་དེ་སྔའི་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་བློན་ང་ཕོད་ངག་དབང་

འཇིགས་མེད་ནས་འདུལ་གཏམ་བསྒྲགས་པའི་ཚོགས་འདུ་ཟེར་བའི་ཐོག་མགྲིན

པ་འཛེར་བཞིན་དུ་གཏམ་བཤད་བྱས་པའི་སྒྲ་ཕབ་ནང་རང་གནོང་སྦོན་བསུས་

ཀྱིས་ལྔ་བཅུ་ང་དགུ་ལོ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བོད་དམག་ཁྲུལ་ཁང་དུ་གཟིགས་སྐོར་རྒྱ་

སྒྲོགས་ནས་གདན་ཞུ་བྱས་མེད་པ་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རང་ཉིད་ནས་

གཟིགས་མོ་གཟིགས་འདོད་གནང་སྟེ་དམག་ཁྲུལ་ཁང་གི་དཔོན་རིགས་མཇལ་

འཕྲད་སྐབས་དེ་ལྟར་གྲ་སྒྲིག་ཡོང་བའི་རེ་འདུན་གནང་ལུགས་བཅས་བདེན་

མེད་རྫུན་བཟོའི་འཁྲོག་བཤད་ཧང་སོང་ཅན་སྟར་དུ་བསྒྲིགས་ཏེ་བཤད་འདུག

པ་དེ་ལ་ཉེ་སྔོན་བཀའ་ཟུར་ཀུན་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་དང་།

སྟག་ལྷ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་སྐབས་དེའི་ཕྱག་ལས་རྒྱུས་བབ་ཀྱི་མཁྱེན་ཚོར་དོན་དངོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་ཕྲའི་ལན་འདེབས་གནང་བའི་དེབ་ཆུང་ཞིག་ཁོ་བོའི་མིག་ལམ་དུ་སོན་པས་ཧ་ཅང་བློ་སྐྱིད་འཕེལ་བྱུང་།

དེ་རིང་ངས་དེའི་སྐོར་སྐྱར་གླེང་བྱེད་དགོས་དོན་ནི་ང་ཡོད་ཀྱི་གཏམ་བཤད་དེ་སྐབས་ཡང་རྩོམ་ཡིག་གི་རྣམ་པར་བཅོས་སྒྲིག་གིས་ཕྱི་ཟླ་དགུ་པ་དང་བཅུ་བ་གཉིས་སུ་པེ་ཅིང་དང་། ལྷ་སའི་ཀླུང་འཕྲིན་ཐོག་བསྒྲུད་ནས་བརྒྱུད་བསྒྲགས་བྱས་པ་དེས་ཡིན། མི་རྣམས་ཀྱང་སངས་དགོས་པའི་དཀར་ནག་གོ་ཐོག་གི་རྒྱུན་གཏམ་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་ལམ་དུ་བཀོད་པ་དང་། སྐྱར་བསྒྲགས་ཡང་བསྒྲགས་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ། དེ་ནི་སྔང་ཆུང་བྱེད་མི་འོས་པའི་དྲི་ཚིག་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན་ང་ཚོའི་ལན་འདེབས་ནི། སྤྱི་ལོ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་ས་ལྷ་སས་གཙོས་པའི་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གང་སར་མི་རབས་གསར་པའི་གཞོན་ནུ་ཚོས་གཙོ་འཁྲིད་བྱས་ཏེ་ཛམ་བཛེད་ཆེ་བའི་བོད་རང་བཙན་གྱི་ཞི་རྐྱོལ་འཐབ་རྩོད་རྒྱུན་བསྒྲུད་དུ་ཐོན་པར་བརྟེན་ཁོ་པ་ཚོ་དངངས་སྐྲག་ལངས་ནས་བྱ་ཐབས་ཟད་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་འཛམ་གླིང་མི་དམངས་དང་། ལྷག་པར་བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ཚོར་མགོ་སྐོར་གཏོང་ཆེད་རྒྱུན་གཏམ་གྱི་འཁྲུག་བཤད་ཆེན་པོ་འདི་བཀྲམ་སྟེ་སྐབས་དེའི་ཉེས་འགན་ཡོངས་རྫོགས་〝གོང་ས་〞སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་དང་། བོད་གཞུང་། དུས་

དེའི་མི་རབས་བཅས་ལ་དགྲིས་ནས་ཉེས་ཅན་ངོ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་དམར་བཙན་འཛུལ་པ་དཀར་པོ་གུ་ཡངས་སུ་ཐོན་ཐབས་བྱེད་པ་དེ་རེད། བྱས་ཙང་གནད་དོན་འདི་སྐོར་ཡང་ང་ཚོ་དང་ཁོང་ཚོའི་དབར་གྱི་རྩོད་གཞི་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་སྟབས། དངོས་ཡོད་བདེན་པའི་ལན་འདེབས་དང་འབྲེལ་ནས་ང་ཚོའི་གཞོན་ནུ་ཚོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སློབ་ཚན་གསོན་ཉམས་ལྡན་པ་ཞིག་ཁྲིད་དེ་ཁོང་ཚོའི་གོ་རྟོགས་ཤེས་ཚད་དང་མཐོང་རྒྱ་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུའི་ལས་འགན་ཞིག་ང་ཚོ་རྒན་རབས་ཚོའི་ཕྲག་པར་བབས་ཡོད་པ་འདི་ནི་དངོས་གནས་གཟི་བརྗིད་ཆེ་བའི་ལས་འགན་ཞིག་རེད།

༡ ང་བོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ཟེར་བ་དེ་མི་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ངའི་ངོས་འཛིན་ལ་ཁོང་ནི་སྐད་ཆ་དྲང་པོ་ཤོད་རྒྱུ་དང་བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་བྱེད་རྒྱུར་དགའ་མོས་ཡོད་མཁན་ཞིག་དང་། མི་གཞན་ལའང་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་སྲིད་སྙམ། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་ཁོང་སྒེར་གྱི་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་གང་ཡང་མིན་པར་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་འབའ་ཞིག་ཡིན། འོན་ཏེ་གཞན་དབང་གི་འོག་ཏུ་དགའ་མོས་དེ་རིགས་ལག་ཏུ་བསྟར་བར་རང་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་དག་བློས་གཏོང་ཐུབ་པའི་སྙིང་སྟོབས་ཤིག་དགོས་ཤིང་། ང་བོད་ལ་སྙིང་སྟོབས་དེ་འདྲ་ཞིག་མེད་པ་ངས་ཚིག་ཐག་བཅད་ནས་བརྗོད་ཐུབ། དེའི་དབང་གིས་རྐང་པ་ཡ་

གཅིག་དུར་སར་སྐྱོས་ཟིན་པའི་ཆེ་ཁའི་རྒད་པོ་དེས་ཧར་པ་བུ་ལོན་ལེན་ཚོར་དང་། སྡིག་ཆེན་དམྱལ་བར་འགྲོ་ཚོར་ཞེས་པའི་བྱེད་སྟངས་ཀྱིས་བོད་མི་དམངས་ལ་སླར་ཡང་སྡིག་ཉེས་གསར་པ་བསགས་པར་བརྟེན་ཁོ་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་དོན་རྐྱེན་གྱི་འབྱུང་གཞི་ངོ་མའི་དཔང་པོ་བྱེད་པ་ཟེར་བའི་ཐོབ་ཐང་གཏན་ནས་མེད་ལ། བྱེད་ཀྱང་མི་ཐུབ།

༢ བདེན་པ་དང་རྫུན་མ་ནི་བསྒྱུར་ནས་གནས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་དང་། ལྷ་ཀླུ་ཚེ་དབང་རྡོ་རྗེ་སོ་སོས་བྲིས་པའི་རྩོམ་ཡིག་ནང་དེའི་སྐོར་གླེང་བའི་སྐད་ཆ་དུམ་བུ་ཁག་གཉིས་མང་ཚོགས་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་གནང་ཆེད་གཤམ་དུ་འགོད་རྒྱུར། ང་ཕོད་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག་ནང་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་བཀྲོལ་བཏང་བའི་ཚུན་དུ་ལོ་ལྷར་རྩེ་དགུ་གཏོར་ཐོག་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་ཀྱང་གུང་བོད་ལས་དོན་ཞུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་། བོད་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་དབུ་ཁྲིད་རྣམས་ཕོ་བྲང་པོ་ཏཱ་ལར་དགུ་གཏོར་གྱི་འཆམ་གཟིགས་པར་གདན་འདྲེན་ཞུ་གི་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ བོད་ས་ཕག་ལོའི་དགུ་གཏོར་སྐབས་བོད་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་ཚབ་སྲིད་ཇུ་ཡོན་ཐན་ཀོན་སན་དང་། དམག་སྤྱི་གཞོན་པ་ཏེང་རྒྱའོ་ཏུང་གཉིས་མ་གཏོགས་དབུ་ཁྲིད་གཞན་པ་བཞུགས་མེད་སྐབས་ཁོང་རྣམ་གཉིས་གདན་ཞུས་ལྷར་པོ་ཏཱ་ལར་ཕེབས་པ་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་གཟིམ་ཆུང་དུ་ཁོང་

རྣམ་གཉིས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས་གསུངས་དོན། གོ་ཐོས་ལ་བོད་
དམག་ཁུལ་ཁང་གི་གློས་གར་ཚོགས་པ་རྒྱ་ནག་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་ལོག་ཡོང་
ནས་ལྟད་མོ་གསར་པ་འཁྲབ་པ་རྣམས་ཡག་པོ་འདུག་ཟེར་གྱི་འདུག་པས་ང་
རང་བལྟ་འདོད་ཡོད། ཁྱེད་རྣམ་པས་བཀོད་སྒྲིག་གནང་རོགས་ཞེས་གསུང་
དུས། ཆབ་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ཐན་ཀོན་སན་དང་། དམག་སྤྱི་གཞོན་པ་ཏེང་
ཏྲའོ་ཏུང་ནས་ཞལ་བཞེས་གནང་སྟེ་དེ་ལས་སླ་པོ་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་
དུས་ཚོད་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་ན། དམག་ཁུལ་ཁང་ནས་ག་དུས་ཡིན་ནའང་
གློས་གར་ཚོགས་པ་ནོར་བུ་གླིང་ཁར་འཁྲབ་སྟོན་ཞུ་བར་བཅར་ཆོག་གི་རེད་
ཅེས་ཞུས་པར། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་གསུངས་དོན། ནོར་བུ་གླིང་ཁར་འཁྲབ་
སྟེགས་དང་དེ་མིན་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་མེད་པས་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་ཚོགས་ཁང་དུ་
འཁྲབ་རོགས་གནང་། ཕོང་རང་གཟིགས་མོར་ཕེབས་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་གསུངས་
ཏེ་དེ་ཉིན་རང་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་བ་རེད། ཆབ་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ཐན་ཀོན་
སན་དང་། དམག་སྤྱི་གཞོན་པ་ཏེང་ཏྲའོ་ཏུང་རྣམ་གཉིས་“རྒྱལ་བའི་གཟིམ་
ཆུང་ནས་དོན་ཏེ་བཀའ་ཤག་གིས་བཀོད་སྒྲིག་ཞུས་པའི་བཞུགས་སར་ཕེབས་
ནས་དགུ་གཏོར་གྱི་འཆམ་གཟིགས་དུས་གོང་གསལ་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་བཀའ་གང་
གནང་བ་བཅས་འབྲེལ་ཡོད་བཀའ་བློན་རྣམས་ལ་གསུངས་ནས་གནད་དོན་འདི་
བཀའ་བློན་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད་ཅེས་བརྗོད་འདུག སྐད་ཆ་དེ་དག་

བརྗོད་སྐབས་ང་ཚོད་ཁོ་པ་རང་ཉིད་དམ་ཡང་ན་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་སྣའི་བསམ་པར་དེའི་དུས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་བཀའ་བློན་གཞན་རྣམས་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་ཟིན་པར་བརྟེན་དེ་རིང་གང་བཤད་བདེན་པར་འགྲོལ་རྒྱུ་རེད་སྙམ་པ་ལས། བཀའ་ཟུར་ལྷ་ཀླུ་ཚེ་དབང་རྡོ་རྗེ་སྐབས་དེར་དགུ་གཏོར་མཛད་སྒོར་བཀའ་བློན་ཚོའི་གདན་ཐོབ་བཞུགས་ཡོལ་དུ་ཡོད་པ་གཏིང་བརྗེད་དུ་སོང་བའམ། ཡང་ན་སྣང་ཆུང་དུ་ཤོར་བ་ནི་བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེར། ཀུན་པོར་ལྷ་མེད་ཟེར་བ་ལྟར་དངོས་འབྲེལ་ཆགས་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་བཀའ་ཟུར་ལྷ་ཀླུ་ད་ལྟ་གཞན་དབང་འོག་འཚོ་གནས་ཀྱིས་དྲན་ཤེས་མ་ཉམས་པར་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་གྱི་རྩོམ་ཡིག་འགའ་ཞིག་བྲིས་དང་འབྲི་བཞིན་འདུག་པ་དེ་ཚོར་བཙན་གནོན་གྱི་ཤུགས་རྐྱེན་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་སྨོས་མ་དགོས་ཤིང་། ངས་མཐོང་བ་ཞིག་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ལོ་ལྷ་སར་འདོན་འདྲེམས་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ཆ་བདམས་བསྒྲིགས་དེབ་གསུམ་པའི་ནང་། ལྷ་ཀླུས་བྲིས་པའི་རྩོམ་ཡིག་རང་ཉིད་བསྐྱོད་པའི་ལམ་བུར་ཕྱི་མིག་རགས་ཙམ་བལྟས་པ་ཞེས་པའི་ནང་བྲིས་དོན། ས་ཁྲི་བོད་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་འཆར་ཅན་རྩེ་དགུ་གཏོར་འཆམ་གཟིགས་ལ་གྲུང་གུང་བོད་ལས་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་འགོ་ཁྲིད་རྣམས་གདན་ཞུས་ལྟར་ཕེབས་ཏེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས་ལྟད་མོའི་སྐོར་བཀའ་

སོལ་བྱུང་ཞོར་དེང་སང་ཙུན་ཆུས་ལའང་བློས་གར་གསར་པ་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་གཟིགས་མོར་ ཕེབས་ན་ཞུས་པར། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ནས། ང་བོད་ཀླུ་དང་པོའི་ནང་ལྷ་ས་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོར་ཆོས་ཀྱི་མཛད་སྒོ་ཡོད་སྐབས་སྨོན་ལམ་ཚར་འཕྲུལ་ཡོང་གི་ཡིན་གསུངས་པ་རེད། དེ་ཉིན་རང་སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་དགའ་བྲང་ནས་དེ་སྐོར་བཀའ་ཤག་ལ་བཤད་སོང་ཞེས་བྲིས་འདུག (གོང་གསལ་དེབ་ཀྱི་ཤོག་གྲངས་ ༣༣ མདུན་ཕྲེང་ ༧༣ ནས་རྒྱབ་ཕྲེང་ ༢ པ་བར་གསལ་)

༣ གོང་གསལ་རྩོམ་ཡིག་ཁག་གཉིས་པོ་དེ་གཞན་དབང་གི་གནས་བབ་འོག་བྲིས་པ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ཀྱང་། ལྷ་གླུའི་རྩོམ་ཡིག་དེ་དུས་ཚོད་ཙུང་ཞི་ལྗོད་ནང་བྲིས་པ་ཡིན་སྐབས་ཕྲན་བུ་དོན་དངོས་དང་ཐག་ཉེ་ཞིང་། ང་ཚོད་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག་དེ་དུས་བབ་ཇ་དྲག་འོག་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོར་བསྟུན་ཏེ་འཚབ་འཚུབ་དང་ཧམ་པ་དཔའ་ཐལ་གྱིས་བཤད་ནས་རྗེས་སུ་རྩོམ་ཡིག་ཐོག་བཅོས་སྒྲིག་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས་དེ་གཉིས་དབར་ངོ་བོའི་ཐད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ནི་རྟོགས་སླ་བ་ཞིག་རེད། གནད་གཅིག་ལ་བསྡུས་ནས་བཤད་ན་ཐན་ཀོན་སན་དང་། ཧིང་ཧྲའོ་ཧྲུང་གཉིས་ལ་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ལྷོད་མོ་གསར་པ་བལྟ་འདོད་ཡོད་པ་དང་། ཁྱེད་རྣམ་པས་བཀོད་སྒྲིག་གནང་རོགས་ཞེས་པ། དམག་ཁུལ་ཁང་གི་ཚོགས་ཁང་ལ་འཁྲབ་རོགས་

གསུངས་པ། དམག་དཔོན་གཉིས་ནས་དགུ་གཏོར་འཆམ་གཟིགས་སར་ཏཱ་

ལའི་བླ་མས་བཀའ་གནང་བ་འབྲེལ་ཡོད་བཀའ་བློན་རྣམས་ལ་གསུངས་པ་

ཟེར་བ་བཅས་ང་ཚོད་ཀྱི་སྐད་ཆ་དེ་དག་ཚང་མ་རྫུན་གཏམ་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་

ར་སྟོད་ཐུབ་ཡོད། ལྷག་པར་ལྷ་ཀླུའི་བརྗོད་ཚིག་ནང་ “དེང་སང་རྒྱུན་

ཆུས་ལ་གློས་གར་གསར་པ་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་གཟིགས་

མོར་ཕེབས་ན་ཞུས་” པའི་ཚིག་འདིས་རྒྱ་མི་རང་ནས་གདན་ཞུ་བྱས་པ་ཤིན་ཏུ་

གསལ་པོ་གཡོལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད། དེ་བཞིན་སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་

དགའ་བྲང་ནས་དེ་སྐོར་བཀའ་ཤག་ལ་བཤད་སོང་ཞེས་པ་འདིས་ཀྱང་བཀའ་

ཤག་ལ་ཤོད་མཁན་ཐན་ཀོན་སན་དང་ཏེང་ཧྲོ་ཧུང་གཉིས་མིན་པའི་བདེན་

དཔང་བྱས་ཡོད། ཐན་ཀོན་སན་དེ་ཉིན་ཕོ་བྲང་པོ་ཏཱ་ལར་བཅར་མེད་པ་

བཀའ་ཟུར་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ལན་འདེབས་ནང་གསལ་པོ་འཁོད་འདུག །

༤ “གོང་ས་”སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་དེ་ཐ་གཏན་ནས་

ཕེབས་སྒྲོང་མེད་པའི་དམག་ཁྲུལ་ཁང་གི་ཚོགས་ཁང་རང་དུ་ཞུ་ཚུགས་ཀྱིས་

ག་གདན་ཞུ་ཕུལ་བ་མ་ཟད། མཐའ་མ་སང་ཉིན་ཕེབས་རྒྱུའི་དེ་རིང་ཐར་

ལམ་སྐུ་སྲུང་འཁྲིད་མི་ཆོག་པ་དང་། གལ་སྲིད་རེ་གཉིས་ཁྲིད་ཀྱང་མཚོན་

ཆ་བསྐུར་མི་ཆོག་ཟེར་བ་སོགས་ཐར་མི་བྱེད་པའི་དྲག་རྩུབ་བཙན་འདོམས་

བྱས་པ་བཅས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་ལ་བཙན་འཁྲིད་ཞུ་རྒྱུའི་ངན་གཡོམས་ཡོད་པ་ནི་

གཡོ་འགེབས་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་དོན་དངོས་ཤིག་རེད། ང་ཚོད་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག་

ནང་༑ ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༩ ཉིན་དགོང་དྲོའི་ཚོད་ ༢ པ་ཙམ་ལ་ཀྱང་

གུང་བོད་ལས་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཕྲུའུ་ཡི་བློ་

མཐུན་ལིའི་ཙོ་མིང་ལགས་ངའི་ནང་ལ་ཕེབས་ནས་ ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེས་

བཅུ་ཉིན་བོད་དམག་ཁུལ་ཁང་ལ་གཟིགས་མོ་གཟིགས་པར་ཕེབས་རྒྱུའི་ཐུགས་

གཏན་འཁེལ་སོང་ཞེས་གསུང་གི་འདུག་པ་མ་ཟད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་

གསུང་དོན་ལ་བཀའ་ཤག་གི་ཞབས་པད་རྣམས་སང་ཉིན་ནོར་བུ་གླིང་ཁར་ཕེབས

མ་དགོས་པར་ཐད་ཀར་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་ཚོགས་ཁང་ལ་ཕེབས་ནས་ ༸རྒྱལ་བ་

རིན་པོ་ཆེ་ཕེབས་སྒུག་གནང་ན་འགྲིག་གི་རེད་གསུངས་པ་བརྒྱུད་བསྒྲགས་གནང་

བྱུང་༑ ནམ་རྒྱུན་ཡིན་ན་མཛད་སྒོ་དེ་རིགས་ཡོད་དུས་བཀའ་ཤག་གི་ཞབས་

པད་རྣམས་སྔོན་ལ་ནོར་བུ་གླིང་ཁར་བཅར་དགོས་པས། ད་རེས་འདི་འདྲ་

གནང་དགོས་དོན་ག་རེ་ཡིན་ནམ་བསམས་ནས་ཡ་མཚན་སྐྱེས་བྱུང་ལ།

ང་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་བསམ་བྱུང་ཞེས་བཤད་འདུག དེའི་

ཐོག་ནས་དེ་ཉིན་གནས་ཚུལ་ཐབས་རྟགས་ཧ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ང་ཚོད་

ཀྱིས་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཐོག་ནམ་རྒྱུན་དང་མི་འདྲ་བའི་བློ་བུར་འགྱུར་

བས་རྐྱེན་པས་གསང་བ་གྱུར་བའི་དོགས་གནས་ཤིག་གིས་ཡ་མཚན་གྱི་འཆར་སྒོ་

དང་༑ རང་གིས་རང་ལ་འདྲོག་སྐྲག་ལངས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་

ཚོད་འདུག ང་ཡོད་ཀྱི་ད་རེས་རྩོམ་ཡིག་ནང་། ངས་ལིའི་ཙོ་མིང་ལ་ཉེ་
ལམ་ལྷ་སའི་ནང་ཟིང་ཆ་ཆེན་པོ་འདུག་པས་འཚབ་འཚུབ་ཀྱིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་
དམག་ཁྲུལ་ཁང་ལ་གཟིགས་མོར་ཕེབས་རྒྱུ་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་ན་རྙོག་དྲ་ལྷགས་
ཀྱི་རེད་ཅེས་ཞུས་པར། ཁོང་གིས་གསུངས་དོན། ད་ཐབས་ཤེས་ཡོད་པ་
མ་རེད། གཟིགས་མོ་གཟིགས་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་“རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རང་ཉིད་
ནས་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་ཟིན་པས་ད་འགྱུར་བ་གཏོང་ཐབས་མེད་པ་རེད་ཅེས་
གསུངས་བྱུང་ཟེར། སྐད་ཆ་དེས་ང་ཡོད་རང་ཉིད་རྙོག་དྲ་ལྷགས་རྒྱུར་སེམས་
ཁྲལ་ཡོད་མཁན་ཞིག་དང་། བོད་མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་
མཁན་ལྷག་བསམ་ཅན་གྱི་བཀའ་བློན་ཞིག་ཡིན་པ་མཚོན་ཐབས་བྱས་འདུག་
ཙང༑ དོན་ལ་ལིའི་ཙོ་མིང་གི་སྐད་ཆར་ཆ་འཛོག་གིས་“རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་
ནི་རང་ཉིད་གཟིགས་མོ་གཟིགས་རྒྱུའི་དོན་ལ་རྙོག་དྲ་ལྷགས་རྒྱུར་ཇི་མི་སྙམ་པར་
རྒྱལ་པོའི་སྨྲ་བ་ལན་གཅིག་ཟེར་བའི་གདུམ་སྤྱོད་ཅན་ཞིག་དང་། མི་དམངས་
ཀྱི་བདེ་རྩར་ཐུགས་ཁུར་མི་གནང་མཁན་ཞིག་ལ་ཚོད་འབེབས་བྱས་འདུག་པ་
དེས༑ ཁོ་པ་ནི་མི་ཡི་ལུས་ལ་སྦྲུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལྡན་པའི་ཐ་ཤལ་ཅི་འདྲ་
ཞིག་མ་རེད་དམ། སྐད་ཆ་དེ་བོད་མི་སྨོས་ཅི། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཐེ་
བའི་འཛམ་གླིང་མི་དམངས་ཀྱིས་གཏན་ནས་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད།
༥ སྐབས་དེའི་དུས་བབ་གནས་ཚུལ་ལ་ཕྱི་མིག་བལྟས་ན། གནས་

ཚུལ་ཇ་དྲག་ཅན་དུ་གྱུར་བའི་ཉེན་ཐོན་དང་དོགས་གཞི་བྱེད་ས་རྒྱ་མིས་བརྗོད་
པའི་ཨ་རི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཟེར་བ་སོགས་གཞན་སུ་ཡང་མིན་པར།
རྒྱ་དམར་བཙན་འཛུལ་དམག་ཡིན་པ་སློབ་གྲྭ་ཆུང་བའི་སློབ་ཕྲུག་ཡན་གྱིས་
གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན་བོད་ས་ཕག་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་གྱི་
སྤྱི་དྲོ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གསུང་ཆོས་ར་བར་ “གོང་ས་ “སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་
བླ་མ་མཆོག་ནས་གྲྭ་སྐོར་མཚན་བཞེས་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཛད་སྒོ་གནང་སྐབས་
དེའི་ཁ་གཏད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མིའི་སྡོད་གནས་བསམ་པོ་རྙིང་པ་དང་ །
སྐྱིད་སྡོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁང་པའི་སྒེའུ་ཁུང་དང་ཐོག་ཁར་བྱེ་ཕད་རྩིག་པའི་འཛིང་
རགས་ཀྱི་གསེབ་ནས་འཕྲུལ་མདའ་ལྡེ་ཡང་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཁ་ནག་ཏུ་རེར་གསུང་
ཆོས་ར་བར་གཏད་ནས་ཚང་མ་འཇིགས་ཡམ་མེར་སྡོད་དགོས་བཟོས་པ་དང་ །
དེས་རྐྱེན་པས་ལོ་ལྟར་འཆར་ཅན་གྱི་གལ་ཆེའི་ཆོས་ཀྱི་མཛད་སྒོ་བོད་ཚེས་ ༡༥
ཉིན་གྱི་སྤྱི་དྲོ་གསུང་ཆོས་ར་བར་སྐྱེས་རབས་གསུང་ཆོས་གནང་རྒྱུ་དེ་ཡང་ལོ་
དེར་ཉེན་འགན་མ་བཟོད་པར་སློ་བུར་ཕྱིར་བཤོལ་གནང་དགོས་བྱུང་བ་བཀའ་
ཤག་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ཞབས་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་ཡིན་པས། ང་
བོད་ཀྱང་དེའི་ནང་དུ་ཚུད་ཡོད། བྱས་ཙང་ “གོང་ས་མཆོག་ནས་རྒྱ་མིའི་
དམག་སྐར་དུ་གཟིགས་མོར་ཕེབས་རྒྱུའི་ཐུགས་རེ་གནང་ལུགས་ཟེར་བ་དེ་ནི་གཞི་
འཛིན་ས་གཏན་ནས་མེད་པའི་ཧམ་རྫུན་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

༨ ང་ཡོད་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག་ནང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོ་ཀུང་དབྱང་ནས་ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་གཉིས་པའི་རིང་བོད་ལ་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་མི་བྱེད་པ་དང་། ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་གསུམ་པའི་ནང་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་བྱེད་དང་མི་བྱེད་བོད་ཀྱི་མི་དམངས་མང་ཆེ་བ་དང་། གཙོ་འཛིན་ཆོས་བྱས་ན་འགྲིག་གི་རེད་ཟེར་བའི་སྐབས་སུ་བྱས་ན་འཕྲུས་པའི་གནད་འབེབས་བྱས་ལུགས་བཤད་པ་དང་། ཡང་ཁོ་པའི་ཐོག་མའི་གཏམ་བཤད་ནང་དང་། དེ་མིན་རྩོམ་ཡིག་གཞན་དག་ནང་སྐབས་དེ་དུས་ནས་ཀུང་དབྱང་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་གཡོན་ཐལ་ལམ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤུགས་རྐྱེན་སླེབས་ཡོད་པ་ཡང་ཡང་བརྗོད་འདུག གཡོན་ཐལ་ལམ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྲིད་ཆོས་ནི་འཚབ་འཚུབ་ཐལ་བསྐྱོད་ཀྱིས་གསར་བརྗེ་ཟེར་བ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པས། དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་དུས་འགྱངས་ཀྱི་གནད་འབེབས་ནི་ཕྱུ་གུར་མགོ་སྐོར་གཏོང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས། དོན་དངོས་བྱེད་གནད་འཕེལ་བ་དྲག་པོའི་འཐབ་འཁྲུག་འགོ་འཛུགས་བྱེད་སྟངས་དང་། ཇེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནས་ར་འཕྲོད་བྱུང་ཡོད ༔

༩ ང་ཡོད་ནས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་དྲག་པོའི་ངོ་ལོག་ཟིང་འཁྲུག་དེ་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རེད་ཟེར་བ་ནི་ཆེད་མངགས་གཞོན་ནུ་ཚོར་མགོ་སྐོར་གཏོང་བའི་མ་རབས་ཐ་ཤལ་གྱི་གཡོ་

ཐབས་ཤིག་རེད། ཁོ་པ་ཚོས་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་ཞེས་མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་རྩར་སྨན་པ་ལྟ་བུའི་འབོད་ཚིག་གི་འོག་ནས་དོན་དངོས་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྲོག་རྩ་ཡིན་པའི་ཞིང་འབྲོག་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་དང་། རྒྱུས་ཆ ཆ་ཤས་འཕྲུལ་སེལ་མི་དམངས་ལ་བགོས་ནས་སླར་ཡང་གཞུང་ལེན་ཕྱིར་བསྡུ་དང་། གཞུང་སྒེར་ཆོས་གསུམ་མི་དམངས་དང་བཅས་པའི་རྩ་ཆེའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་འཕྲོགས་ནས། རྩ་བའི་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་ཏེ་བོད་མི་རྣམས ཐར་ཐབས་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོར་བསྒྱུར་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པ་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནས་ཁ་གྲགས་ཡོད།

༤ ང་ཐོད་ནས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོའི་ལོ་མཇུག་དང་ ༡༩༥༩

ལོའི་ལོ་མགོར་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ཧེན་ཏུ་སྲིད་གཞུང་གི་གདན་ཞུས་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་འཁོར་བའི་དྲན་གསོའི་མཛད་སྒོར་རྒྱ་གར་ལ་ཕེབས་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཀྲུའུ་ཙུང་ལི་ཧེན་ཏུར་འཚམས་འདྲི་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཉིད་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་མའོ་ཀྲུའུ་ཞིའི་ཕྱག་བྲིས་ཕྱག་བསྟར་མ་ཞིག་གནང་བ་དང་ཕྱག་བྲིས་ནང་གོང་གསལ་ཀྲུང་དབྱང་གིས་ཐུགས གཏན་འཁེལ་དོན་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ལའང་གསལ་བཤད་མང་པོ་གནང་བ་རེད། སྐབས་དེར་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་གསུངས་དོན། ལོ་དྲུག་རིང་

དམངས་གསོའི་བཅོས་བསྒྱུར་མི་བྱེད་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་དང་། ཀྲའུ་ཙུང་ལིས་གསུངས་པའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་འདུག་ཀྱང་། དོན་དེ་ནི་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱང་ལོ་ན་ཆུང་བས་རང་མཚམས་ཀྱིས་ཐག་བཅད་ན་མི་འགྲིག་པས་ཞབས་པད་ཚོ་དང་གྲོས་བསྡུར་བྱས་ནས་ལན་ཕུལ་ཆོག་གསུངས་པ་རེད། སྐབས་དེར་རང་ཉིད་བཀའ་བློན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཆིབས་ཞབས་བྱས་ཏེ་ཡོད། ང་ཚོ་ཆིབས་ཞབས་གཙོ་ཆེ་བ་ཚོས་ཀྲའུ་ཙུང་ལི་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རྣམ་གཉིས་བཀའ་མོལ་གནང་དོན་གྲོས་བསྡུར་ཟབ་ནན་བྱས་ཏེ་ཞུས་དོན། བོད་ཞི་བས་བཅིངས་བཀྲོལ་བཏང་བ་ནས་བཟུང་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོ་བར་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་མིང་རྟགས་བཀོད་པའི་བོད་ཞི་བས་བཅིངས་བཀྲོལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ལག་ལེན་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད་འགལ་འཛོལ་གཏན་ནས་བྱུང་མ་སོང་བས་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་ལ་བསམ་འཆར་གང་ཡང་ཞུ་རྒྱུ་མེད ། ཁམས་ཁུལ་དང་། ཨ་མདོ་ཁུལ་སོགས་ཀྱི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ལ་དམངས་གསོའི་བཅོས་བསྒྱུར་བྱེད་དུས་བྱེད་སྟངས་ཁ་ཤས་ཡག་པོ་བྱུང་མི་འདུག་པས། ཀྲུང་དབྱང་ནས་ཐུགས་ཁུར་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་ཡོ་བསྲང་གནང་རོགས་ཞེས་ཞུས་

པར༏ ཀྲིའུ་རུང་ཡིས་བསམ་འཆར་འདི་ཞལ་བཞེས་གནང་བྱུང་ཞེས་བརྗོད
འདུག   ཁོ་པས་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་
ཐད་འགལ་འཛོལ་གཏན་ནས་བྱུང་མ་སོང་བས་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་ལ་བསམ
འཆར་གང་ཡང་ཞུ་རྒྱུ་མེད་ཅེས་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་ནི་བདེན་པ་རྩ་བ་ནས་
མིན་པའི་ཁུངས་སྐྱེལ་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལ་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་
བ་དང་ཆབས་ཅིག་ང་བོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་འཕོ་བ་གྲོང་འཇུག་བྱུང་ཡོད་ན་ནི་
གནས་ཚུལ་གཞན་ཞིག་རེད། དེ་མིན་སྐབས་དེའི་ང་བོད་ནི་སེམས་ཤུགས་
ཅན་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། གོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་ཆེབས་ཞབས་གཙོ་ཆེ་བ་ཞེས་
པའི་ནང་གནད་ཡོད་མཛད་གཙོ་དགུ་ཙམ་ཡོད་པ་ཚང་མས་བཀའ་བསྒྱུར་ཟབ་
ནན་གནང་སྐབས་ང་བོད་ནས་ཀྱང་བསམ་འཆར་ནུས་ཤུགས་ལྡན་པ་གསུངས་
ཡོད༏ ལྷག་པར་སྲིད་བློན་ཀྲིའུ་ཨན་ལའེ་ངོ་མའི་མདུན་ལ་ང་བོད་ནས་གོང་
གསལ་ཁམས་དང་ཨ་མདོ་ཁུལ་ལ་དམངས་གཙོའི་བཙོས་བསྒྱུར་བྱེད་སྐབས་སྐྱོན་
ཆ་ལྡགས་པའི་གནས་ཚུལ་གསུངས་པར། ཀྲིའུ་ཨན་ལའེ་ནས་ས་གནས་དེ་
དག་ལ་གནས་ཚུལ་མང་པོ་བྱུང་ཐག་ཆོད་རེད། ང་ཚོའི་ནོར་འཁྲུལ་དེ་ཚོ་
རང་རེ་ཕན་ཚུན་སྐད་ཆ་གསང་པོ་ཤོད་རེས་བྱས་ནས་སེལ་ཐབས་བྱེད་དགོས་
པ་མ་གཏོགས། ཁོག་པའི་ནང་ཉར་བསྡད་ན་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད།   གནས་
ཚུལ་བཤད་ན་དེ་དག་རིམ་པས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་
དང་༑   ང་བོད་ནས་དེའི་ལན་དུ། ད་ག་རང་རེད། གོ་བསྒྱུར་

གནང་ཡས་དེ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་དང་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་
ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཚོའི་ཐོག་ང་ཚོས་ཉམས་མྱོང་ མང་པོ་བསགས་ཡོད །
དཔེར་ན། བར་ལམ་ལྷ་སར་ཆ་བཞག་ན་སྲིད་ཚབ་རྣམ་གཉིས་ནས་ཀྱང་
དབྱིང་དང་བོད་ཀྱི་དབར་ལ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་མཇེམ་ཟོལ་མེད་པའི་
བཀའ་མོལ་མང་པོ་གསུངས་ཡོད། དེ་ནི་ཁོང་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དག་མ་
རེད;། དངོས་གནས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀར་ཕན་པའི་དགེ་སྐྱོན་གནས་ཚུལ་མང་
པོ་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ཀྱང་དབྱིང་སྐུ་ཚབ་ནས་ཁས་ལེན་རྩ་བ་ནས་མ་བྱས་པ་
དང་། སྐབས་དེར་བཀའ་ཤག་དང་། ང་ཚོས་སྐད་ཆ་མང་པོ་བཤད་པ་
ཡིན་ཀྱང་རྩ་བ་ནས་ཉན་འཛོག་མ་བྱས་པར་སྲིད་ཚབ་རྣམ་གཉིས་ཕྱག་ལས་
མཚན་གནས་ཕབ་དགོས་པའི་ཐ་ཚིག་ཉག་རྐྱང་བྱས་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་ཤོད་ས་མེད་
པ་བཟོས་སྟབས། གཞུང་དང་མི་དམངས་བློ་ཕམ་པའི་ངང་ནས་ཐབས་
གཞན་མེད་པར་མཐའ་མ་སྲིད་ཚབ་རྣམ་གཉིས་ཕྱག་ལས་མ་བཞག་རང་བཞག
བཟོས་བྱུང་། ད་ལམ་འདིར་སྐད་ཆ་བཤད་ས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ནང་གི་
སྐུ་ཚབ་ཚོར་སྐད་ཆ་ཤོད་ས་མེད་ལ། བཤད་ཀྱང་ཐུབ་འབྲས་ཐོན་ཡས་
མེད། བོད་ཤར་ཕྱོགས་ལའང་དེ་ལྟར་བྱུང་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་པར།
བདེན་པའི་མདུན་ལ་བྱ་ཐབས་ཟད་པའི་སྲིད་བློན་ཀྲའུ་ཨན་ལའེ་ནས་དེ་འདྲའི་
ནོར་འཁྲུལ་ཏན་ཏན་བྱུང་ཡོད། ང་ཚོས་ཏ་གོ་གི་འདུག དེ་ཚོའི་གྲས་

གང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། ལྷག་པར་སྲིད་ཚབ་གཉིས་ལ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ལྷ་སར་ཕེབས་ཏེ་སྲིད་ཚབ་གཉིས་རང་འཛུགས་བསྐོ་བཞག་གནང་ན་འཁྲིག་གི་རེད་ཅེས་ནོར་འཁྲུལ་ཁས་ལེན་གཙང་མ་ཞུས་ཡོད། ང་ཡོད་མཆོག་ནས་དེའི་དུས་དང་དེའི་ཚེ་གསུང་དགོས་པ་དང་། གསུང་འོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཏེ་འདྲ་མཉམ་མིན་པའི་ཆེངས་ཡིག་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་དེ་ཡང་རྒྱ་དམར་ཕྱོགས་ནས་བཏུལ་བཤིག་བྱས་པའི་ཚབས་ཆེའི་ཉེས་དོན་རྣམས་དོན་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་བགྲངས་ནས་ཤིག་སེན་ར་སྤྲོད་གནང་ཡོད་པ་བོད་ཀྱི་གནད་ཡོད་རྣམས་དང་། རྒྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྲིད་བློན་ཀྲའུ་ཨན་ལའི་བཅས་པས་གསལ་ཤེས་བློ་ངེས་ཡོད་ཅིང་། གལ་ཏེ་ཡིད་མ་ཆེས་ན་སྐབས་དེའི་བོད་རྒྱ་ཐུག་རེས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་། ཉིན་དེབ་སོགས་ལ་བལྟས་ན་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་རེད། ཀྱི་མ་ཀྱི་ཧུད་དེང་དུས་ཀྱི་ང་ཡོད་སྙིང་རེ་རྗེ།

(ང་ཡོད་ནས། བོད་འདི་ནི་རང་བཙན་མ་ཡིན་པ་རྒྱ་བོད་ཡིག་རིགས་གཉིས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་རམ། ད་ལྟ་ཡང་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ཐོག་དཔེར་ན། གོང་མས་བོད་ཀྱི་དབང་འཛིན་པར་གནང་བའི་གསེར་ཡིག་དང་། གསེར་གྱི་འཇའ་ས། ཐམ་ག་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་འདི་རང་བཙན་མ་ཡིན་པ་ར་འཁྲིད་བྱུང་ཡོད།

བཙན་པོའི་དུས་སུ་བོད་དང་།   ཐང་རྒྱལ་རབས་དབར་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་

བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ནས་བཟུང་བོད་འདི་ཀྲུང་གོའི་མངའ་

ཁོངས་སུ་བཙུག་སྟེ་ཀྲུང་གོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་ནས་ད་བར་ལོ་

ངོ་ ༧༥༠ ལྷག་ཙམ་སོང་པ་རེད་ཅེས་བཤད་འདུག དེ་ནི་ཁུངས་ལུང་

གཏན་ནས་མེད་པའི་འཆར་ཅན་གྱི་སྨྲ་ལབ་ཏུ་ཟད་ཅིང་། བཙན་པོའི་

དུས་སུ་ཐང་རྒྱལ་རབས་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་མ་ཟད་གཉེན་འབྲེལ་ཟབ་པོ་

ཞིག་བྱུང་བ་ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་རེད།   ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཟེར་བ་ནི་སོག་

པོ་ཡིན་པ་ལས། རྒྱ་མི་མ་རེད། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་རང་ཉིད་ཀྱང་སོག

པོའི་བཙན་འོག་ཏུ་ཚུད་ཡོད། "ཡོན་རྒྱལ་རབས་ནས་བཟུང་བོད་འདི་

ཀྲུང་གོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་བཙུག" ཟེར་བའི་ཚིག་འདིས་བཙན་འཛུལ་བྱས་

པ་གསལ་པོར་བསྟན་མི་འདུག་གམ། འོན་ཀྱང་དེ་རྗེས་སོག་པོའི་གོང་མ་

བོད་ཀྱི་ས་སྐྱ་པ་དང་ བླ་སློབ་ཏུ་འབྲེལ་ཏེ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་འགྲོ་མགོན་ཆོས་

རྒྱལ་འཕགས་པར་ཕུལ་བ་ནས་བཟུང་བཙན་ཤུགས་མཇུག་བསྒྲིལ་བ་རེད།

དེ་རྗེས་སླར་ཡང་རྒྱ་ནག་རང་ཉིད་མན་ཇུ་མི་རིགས་ཀྱི་བཙན་འོག་ཏུ་ཚུད་

ཅིང་; བོད་ལའང་མན་ཇུས་བཙན་ཤུགས་དང་མཆོད་ཡོན་སྦྲེལ་བདག་གི་

རྣམ་པ་སོགས་སྐབས་བབ་དུས་བསྟུན་གྱི་གཡོ་ཐབས་སྣ་ཚོགས་སྤྱད་ནས་ཐེ་བྱུས་

འགའ་ཞིག་བྱས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་བཙན་འཛུལ་གྱི་བྱ་བའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་

པར་བརྟེན། བོད་ཀྱི་སྲིད་སྐྱོང་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ནས་དཔའ་ངར་ཞུམ་
མེད་ཀྱིས་ཁོ་པ་ཚོར་ངོ་རྒོལ་འཐབ་རྩོད་གནང་སྟེ་རྒྱལ་སྐྱོབ་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་
སྐུ་སྲོག་ཀྱང་ཤོར་བ་རེད། སྐྱོ་གནས་དེ་བོད་མི་དམངས་ཀྱི་ཁོང་ཁྲོའི་མེ་
ཕུང་ཐོག་བུད་ཤིང་བསྣན་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ནས་བོད་སྡོད་མན་ཇུའི་ཨམ་བན་
སྲུང་དམག་དང་བཅས་པ་གསོད་རྡུང་གིས་ཚར་བཅད་པ་རེད། སླར་ཡང་
ཁྲིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་དབར་གྱི་མཚོད་ཡོན་འབྲེལ་ལམ་རྒྱུན་བསྐྱང་ཆེད་མན་
ཇུའི་ཨམ་བན་ཟེར་བ་ཡོང་ནས་བོད་སྡོད་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་ (༡༩༡༢)
ལོ་བོད་རྒྱའི་དམག་འཁྲུག་ཐག་ཆོད་པ་དང་ཚང་མ་མཐར་སྐྲོད་བཏང་སྟེ་ "གོང
ས་" སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་རྒྱལ་
སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་འཕེལ་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་བོད་རང་བཙན་གཙང་མ་ཡིན་པའི་
བཀའ་རྒྱ་གསལ་བསྒྲགས་དང་འབྲེལ་བོད་ལྗོངས་ལྷ་མིས་ཕུལ་བའི་རྒྱལ་ཐམ་
ཕྱག་བཞེས་ཀྱིས་བཀའ་ལུང་བསྒྱུར་བ་རེད། གནད་དོན་གསལ་པོ་ཤེས་
དགོས་པ་ཞིག་ལ།   ཡོན་དང་མན་ཇུ་གཉིས་རྒྱ་མི་འམ་རྒྱ་ནག
མིན་པ་དུས་རབས་འདིའི་རྒྱ་ནག་གི་ཆབ་སྲིད་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གྲགས་ཆེ་བའི་
མི་སྣ་ཚོས་ཡང་ཡང་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་དཔེར་ན།   རྒྱ་ནག་མི་སེར་
རྒྱལ་ཁབ་ཐོག་མར་འཛུགས་མཁན་སུན་ཀྲུང་ཧྲན་ནས་ " སོག་པོ་ཀླུ་ཀློ་མཐར་
སྐྲོད་གཏོང་དགོས་ " ཞེས་བཤད་ཡོད་པ་དང་།   སྲིད་འཛིན་ཅང་ཅེ་ཧྲེ་

ནས་“ རྒྱ་ནག་འདི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་བཙན་འཛུལ་འོག་ཐེངས་གཉིས་ཚུད་མྱོང་ཡོད་ ” ཅེས་བཤད་པ། དེ་བཞིན་རྩོམ་པ་པོ་སྐད་གྲགས་ཅན་ཡུཨུ་ཞུན་གྱིས་ ༡༩༤༧ ལོ་བརྩམས་པའི་གདངས་སྙིང་གྱིར་ཚར་བ་ཞེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་ནང་། “སུང་རྒྱལ་རབས་གྱིར་ནས་མེད་པར་གྱུར་རྗེས་སུ་གོང་མའི་ཁྲིར་བཞུགས་པར་འོང་མཁན་ནི་སོག་པོ་ཡིན་ཞིང་ཡོན་རྒྱལ་རབས་བཙུགས་”ཞེས་དང་། “ཆིན་རྒྱལ་རབས་དེ་ཡང་ཕྱི་གླིང་པ་ཡིན་” ཞེས་བྲིས་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡོན་དང་། མན་ཇུ། ཆིན་ཞེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཀྱང་དེ་དག་རྒྱ་མི་རིགས་དང་རྒྱ་ནག་པ་མིན་པ་གསལ་ཐག་ཆོད་བསྟན་ཡོད་པ་ལྟར་རྒྱ་ནག་ལ་བོད་ཀྱི་བདག་དབང་རྩོད་པའི་གཞི་རྩ་དང་དབང་ཆ་གཏན་ནས་མེད། ལྷག་པར་བོད་པས་སོག་དུས་ཀྱི་ཐོག་མའི་དུས་སྐབས་སུ་འདབ་ནོར་ཞེས་པའི་སྐྱེས་དངོས་ཕུལ་བུ་སྤྲད་ཡོད་པ་ལས། དེ་རྗེས་མན་ཇུ་སོགས་སུ་ལའང་ཁྲལ་རིགས་སྣེ་གཅིག་སྤྲོད་མྱོང་མེད། གནད་དོན་དེ་ཚོང་ཕོད་ནས་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་མེད་ཚེ་གཞན་ཟེར་གཡམ་རྒྱུག་མ་བྱས་པར་རང་གི་བུ་ལ་སྐད་ཆ་དྲིས་ན་གསལ་པོ་ཤེས་རྒྱུ་རེད།

༡༠ ཐམ་ག་དང་། འཇའ་ས། ཚོ་ལོ་ཟེར་བ་དེ་ཚོ་ནི་སྔ་དུས་རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་དབར་བཀུར་གཟོས་ཆེ་མཐོང་ཞུ་རེས་ཀྱི་འདྲ་མཉམ་ཁེ་དབང་སྤྱད་པའི་དངོས་དཔང་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་དག་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཚུར་

ཕུལ་ཡོད་ལ།   བོད་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཕར་ཡང་གནང་ཡོད་པ་བཅས་མདོར་ན་དེ་རིགས་རྒྱ་ནག་གི་ཁྲིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མར་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེས་ན་དངོས་པོ་དེ་ཚོ་ བོད་རྒྱ་ཁོངས་ སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དཔང་པོར་བརྗེ་བ་ནི་ནམ་མཁའི་འཇའ་ཚོན་རྒྱན་དུ་རེ་བ་དང་གཅིག་པ་རེད།   དཔེར་ན། འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དངོས་སློབ་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས་ལ་ཏཱ་མིང་ཡུང་ལོ་རྒྱལ་པོས་བྱམས་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་བསྟོད་ཕུལ་བ་དང་ ། ༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོར་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཨལ་ཐན་ཁྲང་ནས་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཞེས་མཚན་འབོད་པའི་ཐམ་ག་དང་མཚན་བསྟོད་ཕུལ་བ་དང་།   ༸རྒྱལ་དབང་མཆོག་ནས་ཀྱང་ ༸གོང་མར་ ༸གོང་མ་ལྷའི་ཚངས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་མཚན་བསྟོད་ཕུལ་བ་བཅས་ནས་འདྲ་མཉམ་དང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་གསལ་པོར་མཚོན་པ་ལས། གོང་མའི་ཐམ་ག་དང་མཚན་བསྟོད་ལ་བརྟེན་ནས་བླ་མ་རྣམ་གཉིས་ལ་སྙོན་དང་མི་འདྲ་བའི་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལ་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བའི་དམིགས་བསལ་སྐུ་དབང་རིགས་གང་ཡང་བྱུང་མེད་པ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད།

༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་ཆུ་རྟ་ལོ་(༡༦༤༢) བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་ཆབ་སྲིད་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཏེ་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དབུ་བརྙེས་རྗེས་མན་ཆད་གོང་མས་གདན་ཞུའི་

གསོལ་འདེབས་ཡང་ཡང་དང་མི་སྣ་ཆེད་དུ་མངགས་པར་བརྟེན་གདུལ་བྱར་

དགོངས་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་ཆུ་སྦྲུལ་ལོ་ (༡༨༥༣) ཕེབས་བསུ་གཟབ་

རྒྱས་དང་བཅས་གོང་མའི་ཕོ་བྲང་དུ་མཆོད་ཡོན་ཞལ་འཛོམས་གནང་ནས་བླ་

སློབ་ཏུ་འབྲེལ་ཏེ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་མ་བཞུགས་པར་ཞལ་གྲེས་ཤིང་།   དེ་ནས་

བླ་ཤུས་སོང་རྗེས་༧གོང་ས་མཆོག་ཧྭའི་ཁ་ (མཚོ་སྔོན་གྱི་སྟོང་འཁོར་)ཞེས་

པའི་ས་གནས་སུ་བཞུགས་གདན་འཛུགས་སྐབས་མན་ཇུ་གོང་མས་མི་སྣ་ཆེད་

དུ་མངགས་པའི་གདོང་འབུལ་རྟེན་རྒྱ་ཆེ་དང་བཅས་ "ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞུལ་

བྱུང་ཞི་བ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་ཆེན་ཕྲིན་ལ་སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཞེས་འཁོད་པའི་གསེར་ཐམ་

དང་༑ དེ་བཞིན་འཇའ་ས་བཅས་ཕུལ་བ་དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག

ནས་ཀྱང་གོང་མར་གནམ་གྱི་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་

པའི་མཚན་བསྟོད་འཇའ་ས་གནང་བ་བཅས་དེ་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་པོའི

འདྲ་མཉམ་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་མངོན་སུམ་གསོན་རྗེན་

དུ་མཐོང་ཐུབ་པ་མ་ཟད། ཐམ་གའི་ཁ་རིས་ལ་གོང་མས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་

མཆོག་ས་སྟེང་༧རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བདག་པོར་ཁས་བླངས་པའི་ཚིག་

དོན་ལས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད། གཞི་ནས་

འཇའ་ས་ཟེར་བ་ནི། སྔ་དུས་རྒྱལ་པོ་ཚོའི་བཀའ་ཡིག་གི་འགོ་ལ་འཇའ་

རིས་གསུམ་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་པ་དེ་ནས་མིང་ཐོགས་པ་ལས།   གཞན་གྱི་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་གསང་བ་གང་ཡང་མེད།

གལ་སྲིད་ཆེ་བསྙོད་དང་གོ་གནས་སྤྲད་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྱོད་ཡུལ་དེ་སྤྱོད་མཁན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཀྱི་ཡོད་ན། སོག་པོ་དང་མན་རྫུ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཚོག་པ་མི་འདུག་གམ། དེ་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༩༣ ལོ་མན་རྫུ་གོང་མས་གོར་ཁ་རྒྱལ་པོ་ར་ཎ་སྦ་དུར་ཤཱ་ལ་ཤང་གི་གོ་གནས་སྤྲད་པ་དང་། ཡང་དབྱིན་ཇིས་རྒྱ་གར་བཙན་བཟུང་བྱེད་སྐབས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ཕྲན་མང་པོས་དབྱིན་ཇིར་ངོ་རྒོལ་བྱས་པར་བརྟེན་གོར་ཁ་རྒྱལ་པོས་དབྱིན་ཇིར་དམག་རོགས་བཏང་སྟེ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་བརྟེན་དབྱིན་ཇིས་གོར་རྒྱལ་ལ་ཤྲི་རི་ལྔ་དང་། སྲིད་བློན་ལ་ཤྲི་རི་གསུམ་གྱི་གོ་གནས་སྤྲད་པ་དེང་སང་ཡང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས་རྒྱལ་ཁབ་དེའང་སུའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་རྩོད་གཞི་ཆེན་པོ་ཞིག་མ་ཡིན་ནམ། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡོང་ཐབས་མེད། ལར་ནས་སྔར་དུས་བསྐལ་བཟང་ལུགས་བཟང་གི་བཀུར་གཟོས་འབྲེལ་ལམ་འགའ་ཞིག་ལ་དེང་གི་དུས་རབས་ཉེ་ཤུ་པའི་ཆབ་སྲིད་དར་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་ཁྱེར་ཏེ་འདྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ནས་རང་ཁེ་བསྒྲུབ་ཐབས་བྱེད་པ་ནི་ཆེས་ལོག་པར་སྤྱོད་པའི་ལྟ་བ་དང་། མ་རབས་རྩེར་སོན་གྱི་བྱ་བ་ཞིག་རེད།

༡༡ ང་ཕོད་ནས། བོད་རང་བཙན་ཡིན་ཞེས་ཝད་སྒྲོག་བྱེད་

མཁན་ཆོས་ལུང་འདྲེན་ས་ནི་ཞྭ་སྐབ་པའི་དེབ་དེ་རེད།   ཁོ་པོས་ཞྭ་སྐབ་པའི་དེབ་དེར་དཔྱད་ཞིབ་ཡང་ཡང་བྱས་པས་ཞྭ་སྐབ་པས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དཔྱད་ཡིག་དང་། རྒྱ་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་དཔྱད་ཡིག་ལུང་དུ་དྲངས་སྐབས་རང་གི་དགོས་མཁོར་གཞིགས་ནས་ཚིག་དུམ་ལོག་བཤད་དང་། རང་དོན་ལུང་དྲངས། གཞན་ཕན་ནག་བསྒུབ་ལ་སོགས་པ་བྱས་ཏེ་རྫུན་གཏམ་འཁྲུལ་མེད་ཀྱི་བསྒྲོམས་ཚིག་བཀྲུབ་འདུག རྫུན་གཏམ་ནི་ཁྲུངས་འཁྲོལ་ཐབས་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་འདུག ཚང་མས་ཤེས་གསར་ལྟར། མཁས་དབང་རྩིས་དཔོན་ཞྭ་སྐབ་པས་བརྩམས་པའི་བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས་གླེགས་བམ་གཉིས་པོ་ནི་བོད་དང་།   ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཡིག་རིགས་ཐོག་འཁོད་པའི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་ཉིས་བརྒྱ་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་དཔྱད་གཞིར་གནང་སྟེ་བརྩམས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་དེང་སང་འཛམ་གླིང་ཐོག་སྐད་གྲགས་ཡོད་པ་མ་ཟད༑ ཀུན་གྱིས་ཚད་མར་བཟུང་ནས་དཔྱད་གཞིར་གནང་གི་ཡོད། དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་ཞྭ་སྐབ་པའི་དེབ་ཅེས་སྐང་ཆུང་ཁྲིད་གསོད་ཀྱི་ཤོད་སྟངས་དེས་ཁོ་པ་རང་ཉིད་དོན་ངོ་མའི་ཅེ་རེ་ལོང་བ་ཡིན་པའི་རང་མདོག་བསྟན་པ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མེད། ཁོ་པས་དཔྱད་ཞིབ་ཟེར་བ་བྱེད་སྐབས། དེ་དག ཚིག་དུམ་ལོག་བཤད་དང་། རང་དོན་ལུང་དྲངས། གཞན་ཕན་ནག་བསྒུབ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྫུན་གཏམ་འཁྲུལ་མེད་ཀྱི་བསྒྲོམས་ཚིག་ཏུ་སྣང་བ་

ནི༑ མཁྲིས་ནད་ཅན་གྱི་དབང་ཤེས་ལ་དུང་དཀར་སེར་པོར་སྣང་བ་ལྟར་
ཀོ་པའི་ལྟ་བ་དང་། ལངས་ཕྱོགས། མ་མཐའ་ཡང་གནས་བབ་ཀྱི་གནད་
དོན་ལ་ཐུག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། མཁས་དབང་རྒྱས་དཔོན་ཞྭ་སྒབ་པའི་
སྐྱོན་ཆ་གཏན་ནས་མེད། དཔེར་ན། དེང་སང་ངན་རེངས་པ་འགའ་
ཤས་ནས་ལོ་རྒྱུས་ལ་དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་སྐབས་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་རང་གི་འདོད་
ཚུལ་བསྒྲོམས་ཚིག་གཅིག་བཟོས་ཏེ། མཐའ་དག་ཞུ་ཚུགས་ཆེན་པོས་དེ་དང
བསྟུན་ཐབས་བྱས་ནས་དངོས་ཡོད་ཀྱི་དཔྱད་གཞིའི་བདེན་དོན་རྣམས་རྫོག་རོལ
དུ་གཏོང་གི་ཡོད་ཅིང་། ཀོ་པས་ཀྱང་བརྟག་ཐབས་དེ་རང་སྤྱད་ཡོད་
འདུག ཅི་སྟེ་མཁས་དབང་རྒྱས་དཔོན་ཞྭ་སྒབ་པས་རང་དོན་ལུང་དྲངས་
དང་༑ གཞན་ཕན་ནག་བསུབ་བྱས་པའི་དབང་དུ་བཏང་ཡང་། དེ་ནི་
བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་དོན་དུ་རང་དོན་ལུང་དྲངས་བྱས་པ་ཞིག་དང་། བོད་
མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་ཁེ་ཕན་དང་མི་མཐུན་ཞིང་དངོས་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་དང་འགལ་བའི་
འཁྲུག་བཤད་རྫུན་གཏམ་རིགས་ནག་བསུབ་བཏང་བ་ཞིག་ཡིན་པས། དེ
ནི་ཁོང་གི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱས་རྗེས་དང་གཟི་བརྗིད་རེད། དེ་ལ་མི་རིགས་
ཀྱི་ལ་རྒྱ་ཤོར་བའི་སྡར་མ་ཞིག་གིས་འཕྱ་སྨོད་བྱེད་པ་ནི་ལེགས་བཤད་ལས།
སྤྱིལ་ཀན་རྣམས་ཀྱིས་མི་བཟུང་ནས། །མཐུག་མ་མེད་ཅེས་བཞད་གད་
བྱེད༑ ༑ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

༡༢ ང་ཡོད་ནས། ད་ལྟ་མཚོ་བསམ་ཞིབ་པར་གཏོང་དུས།

༡༥༥༨ ལོར་ཀྲུང་དབྱང་ནས་ལོ་དྲུག་རིང་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་མི་བྱེད་རྒྱུའི་ཁྱབ་བསྒྲགས་གནང་བ་དང་། གལ་སྲིད་སྐབས་དེ་དུས་མཛད་ཕྱོགས་དེ་ལག་བསྟར་ནན་ཏན་བྱས་ཤིང་། ངོ་ལོག་ཟིང་འཁྲུག་མ་བསླངས་ན་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་གོང་བར་བོད་ལྗོངས་ཡོངས་སུ་ཕལ་ཆེར་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་བྱས་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་དུས་སུ་ཡང་བོད་ལྗོངས་ཡོངས་སུ་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་མ་བྱས་པའི་མཐའ་མཚམས་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་བྱས་ཡོད་པ་མ་རེད༑ དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་མ་བྱས་ན་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་བྱེད་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཡང་འཛོམས་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་ལ། བོད་ཀྱི་དགོན་པ་ཁག་དང་། དེ་མིན་གཞན་དག་ལའང་གཏོར་བཤིག་ཐེབས་སྲིད་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་འདུག་དངོས་གནས་དེ་འདྲ་རེད་དམ་ཞེ་ན། དེ་འདྲ་གཏན་ནས་མིན་པ་གོང་དུ་ཁག་གཅིག་བརྗོད་ཟིན་པ་དང་། ད་དུང་ནན་ཏན་ཆེན་པོས་བརྗོད་རྒྱུར །

དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་མ་བྱས་ན་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་བྱེད་པའི་ཆ་རྐྱེན་འཛོམས་མི་ཐུབ་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་འདི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མི་ཤེས་མཁན་ཚོ་བློ་འཁྱོད་དང་། ཆགས་སྡང་གོ་ཕྱོགས་གི་ལམ་གོལ་དུ་འཁྲིད་རྒྱུའི་ཤིན་ཏུ་གནག་པའི་སྙིག་གཡོ་ཞིག་རེད། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཟེར་བའི་འཐོད་

ཚོག་ངོ་མ་“འཇིག་རྟེན་རྙིང་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་རྩ་མེད་བཟོ་དགོས་” ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པས། བཙོས་བསྒྱུར་གྱི་ཆ་རྐྱེན་ལ་བསྟོས་པ་ཞིག་ག་ལ་ཡིན། བྱས་ཚང་ཁོ་པ་ཚོས་འཇིག་རྟེན་རྙིང་པ་ཟེར་བར་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་ཚང་མ་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་བྱེད་ཡུལ་ལྟེ་བ་ཡིན་སྟབས། བཙོས་བསྒྱུར་བཏང་མེད་ན་དེ་བས་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པ་བཅས་གང་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་ལྟེ་གནས་ཁག་དང་། མི་རིགས་ལྟ་བ། རིག་གནས། གོམས་གཤིས། མིའི་རྩ་ཆེའི་ཚེ་སྲོག་སོགས་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ཚབས་ཆེའི་གནོད་བཤིག་ལས་ཐར་བའི་གོ་སྐབས་ཤིག་གཏན་ནས་མེད།; དཔེར་ན། ས་སྐྱའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་ཙམ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོས་རྐྱེན་པས་ལྷག་པ་དེར་ཡང་ཉམས་རྒུད་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། གཞན་དེའི་ཉེ་འཁོར་དང་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཚང་མ་གནོད་བཤིག་བཏང་བ་རེད།

དེ་བཞིན་ཁོ་པས་ཟིང་འཁྲུག་མ་ལངས་ན་དམངས་གཙོའི་བཙོས་བསྒྱུར་མི་བྱེད་པ་དང་། བཙོས་བསྒྱུར་མ་བྱས་ན་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་བྱེད་ཐབས་མེད་པ། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་མ་བྱས་ན་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་། གཞན་དག་ལ་གནོད་བཤིག་ཐེབས་མེད་ཅེས་རྒྱ་མ་ཕུ་འདེད་བྱས་པའི་མཐའ་བསྐོམས་གཏུགས་ས་《གོང་ས་》སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ནས་དམག་ཁྲུལ་ཁང་དུ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་རྒྱུའི་རེ་འདུན་གནང་བ་ཟེར་བའི་ཇུན་གཏམ་

དེ་ལ་ཐུག་པ་བཟློས་འདུག ཕོ་པ་ཆོས་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་དེང་གི་དུས་རབས་འདིར་བོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆབ་སྲིད་དང་། བོད་མི་རིགས་ཆགས་འཛིག་གི་ལས་དབང་དང་དམ་པོར་འབྲེལ་བའི་རླབས་ཆེན་གྱི་དབུ་ཁྲིད་“གོང་ས་”སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་དང་། སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མི་ཤེས་པའི་རིམ་བྱུང་གསར་བརྩས་ཀྱི་ན་གཞོན་རྣམས་ཁ་བྲལ་བཏང་ནས་ང་ཚོའི་བོད་འདི་དུས་ནམ་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་མི་སེར་སྤྱིལ་ཡུལ་འོག་གནས་སུ་འཇུག་རྒྱུ་དེ་རེད། དེ་ནི་ཉིན་མོའི་རྨི་ལམ་རང་རེད།
ང་ཚོས་གནས་ཚུལ་དངོས་ལ་རྒྱུ་མ་ཕུ་འདེད་བྱས་པའི་མཇུག་བསྒྲོམས་སྙིང་པོ་ནི༔ རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་མེད་ན་བོད་མི་དམངས་ལ་ཚབས་ཆེའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐྱོ་གནས་དེ་རིགས་ཡོང་གཞི་རྩ་བ་ནས་མེད། དེས་ན་ངས་ལན་རྩ་སྟོང་གི་ཐུག་ས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པ་དེ་རང་ལ་ཐུག་ཡོད་ཅེས་ཚིག་ཐག་བཅད་ནས་བརྗོད་རྒྱུ་ཡིན།

ད་རེས་ང་ཕོད་ཀྱི་གདོང་རིས་བརྒྱུད་རྒྱ་དམར་དབང་འཛིན་པའི་ངོ་གདོང་ངོ་མ་གསལ་སྟོན་བྱེད་པའི་རྩོམ་ཡིག་འདིའི་ཐོག་མར་འགོ་འཛུགས་སྟངས་ནས་མཐའ་མ་མཇུག་བསྒྲོམས་པའི་བར་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་ཕོ་པ་ཆོས་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩ ལོ་“གོང་ས་”སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ལ་ངན་སེམས་བཅངས་པ་མ་ཟད༔ དུས་ད་ལྟའང་ངན་སེམས་འཆང་བཞིན་ཡོད་པ་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་

འདུག དེ་ནི་ད་ལྟའི་འགག་རྩའི་དུས་སྐབས་འདིར་འཐབ་རྩོད་མཐར་ཕྱིན་
པ་བྱེད་དགོས་པའི་ཐོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐུལ་ལྕག་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

༡༣ དེང་གི་བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་རྣམས་ནི་རྨོངས་པ་ལུག་ཁྱུ་ལྟ་བུ་ཞིག་
གཏན་ནས་མིན་པར།ཁོང་ཚོ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཟབ་ལ་ཆོས་དད་ཆེ་བ་
དང་༑ ལངས་ཕྱོགས་བརྟན་ལ་ཕུགས་འདུན་ཆེ་བ། ཕྱི་ནང་ཤེས་ཡོན་
གྱིས་ཕྱུག་ལ་ཚོར་བ་རྣོ་བ། སྙིང་སྟོབས་ཆེ་ལ་སེམས་ཐག་ཆོད་པ་བཅས་ཀྱི་
ཕུལ་བྱུང་གི་མི་རབས་ཤིག་ཡིན་པ་དེས་ང་ཚོ་རྒན་རབས་རྣམས་ཏ་ཅང་བློ་བདེ་
པ་འདུག ལྷག་པར་ཁོང་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་མེས་རྒྱལ་བོད་འདི་ས་ཁམས་
ཆགས་ཚུལ་དང་། མི་རིགས། སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་། ཐུན་མོང་གི་
དཔལ་འབྱོར་འཚོ་བ་སོགས་གང་ཐད་ལ་ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་བརྒལ་བའི་རྒྱལ་རབས
ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་རང་བཙན་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པའི་གནས་ལུགས་
ཤེས་རྟོགས་གཏིང་ཟབ་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་ "གོང་ས་"སྐྱབས་མགོན་
ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ལ་དགའ་ཞེན་དང་བཀུར་ཏ་ཅང་ཆེ་བས་རང་གི་ཚེ་སྲོག་
ཚུན་བློས་ བཏང་ནས་དེ་ལ་སྲུང་ སྐྱོབ་ཞུ་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་བརྟན་པོ་བཞག་
ཡོད་པ་རེད། སྟོབས་ཤུགས་འདིའི་མདུན་ལ་མ་རྟུངས་ཁོག་བཙུག་གི
རྫུན་གཏམ་དབྱེན་སྦྱོར་དང་། གཏོར་བཤིག་གི་བྱ་བ་ཚང་མ་ཁོང་ཚོའི་
དཔའ་ངར་འཐབ་རྩོད་ལ་སྐུལ་ལྕག་བྱེད་པའི་འགྲུལ་ཤུགས་ཤིག་ལ་འགྱུར་རྒྱུ་

ཡིན་པ་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཡོད།།

ཐོད་མེད་བདེན་པའི་མཚོ་ཆེན་འཁྱིལ་བ་རུ།།

རྟེན་གཏམ་སྨོད་ཚིག་སླང་པོ་རྒྱ་བ་ཡིས།།

འགྲེ་ལྡོག་བྱས་ཀྱང་རང་ཤོང་ཁོར་ཡུག་ཙམ།།

རྙོག་ཆུར་བསྒྱུར་བའི་ངལ་བ་ཙམ་དུ་ཟད།།

༄༅། །གོང་གསལ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་

བོད་དམག་ཁྲུལ་ཁང་ཟེར་བར་གཟིགས་སོར་གདན་འདྲེན་ཞུ་བའི་

ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ནག་ཏུ་བཙན་འཁྲིད་ཞུ་རྒྱུའི་ངན་འཆར་

བརྩམས་པའི་སྐོར་༸གོང་ས་ཆེན་པོའི་མཛད་རྣམས་ངོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་

ངོས་ཀྱི་མི་དམངས་ཞེས་པའི་ནང་གསལ་པོ་བཀོད་གནང་འདུག་པས་

གཞོན་སྐྱེས་ཚོས་ངེས་པར་དུ་གཟིགས་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།